

Miljø- og Fødevareministeriet

Udtagning af lavbundslande – og en multifunktionel jordreform

Vi har med glæde noteret os, at Regeringen med Finanslov for 2020 har afsat i alt 2 mia. kr. frem mod 2030 til udtagning af lavbundsarealer. De afsatte midler har afgørende betydning for flere kommunale kerneområder i det åbne land: Natur, vandmiljø, CO2-binding, vedvarende energi og klimatilpasning – men også landbrug, landdistriktsudvikling og rekreative muligheder. Og ikke mindst mulighederne for at varetage flere af de nævnte hensyn samtidig i en ny samlet helhedsplanlægning, som der i stigende grad er brug for med de mange presserende, og nogle gange konkurrerende, ønsker til brugen af arealerne i det åbne land. Med andre ord er det otte centrale områder i den jordreform, som er bebudet i Regeringens forståelsespapir for et år siden.

Vi har på et møde ultimo august 2020 med Miljø- og Fødevareministeriet forstået, at en væsentlig del af midlerne tænkes forbeholdt Naturstyrelsen – og at ministeriets egen styrelse får helt andre virkemidler end kommunerne (og i øvrigt også lodsejere og fonde). Hvis formålet med udtagning af lavbundslande er at fremme førnævnte helhedsplanlægning i det åbne land og dermed også en multifunktionel jordreform, hvilket vi håber – er det påtænkte forslag langt fra hensigtsmæssigt efter vores vurdering. Vores bekymring går ikke alene på, at forslaget synes uhensigtsmæssigt til at adressere det påtrængende behov for en fremadrettet helhedsplanlægning og et klogt "landskabspuslespil". Vi er også alvorligt bekymrede for, at det påtænkte setup risikerer at spænde ben for store, igangværende indsatser, som også er politisk prioriteret, fx vådområdeindsatsen. Herudover bryder forslaget med den hidtidige arbejdsdeling mellem stat og kommune i det åbne land.

Dette er anledningen til, at KL ønsker at afsende dette høringssvar til ministeriets bekendtgørelse for udtagning af lavbundslande. Et mere uddybende høringssvar eftersendes.

Ifølge bekendtgørelsesudkastet tildeles Naturstyrelsen virkemidlerne "køb af projektjord, køb af erstatningsjord, salg af disse og jordfordeling" uden en ansøgningsproces. Til de samme projekter får kommunerne kun mulighed for at anvende virkemidlet "lodsejerkompensation" - efter en ansøgningsproces hos Miljøstyrelsen og i øvrigt med prædefinerede statslige kompensationssatser. Desuden tildeles Naturstyrelsen en proaktiv over- og tværkommunal rolle via en "landsdækkende screening".

Dato: 31. august 2020

Sags ID: SAG-2020-04386
Dok. ID: 2964003

E-mail: @kl.dk
Direkte: 3370

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1 af 3

Ved udtagning af lavbundsarealer vil der ske væsentlige ændringer i den eksisterende arealanvendelse på meget store arealer frem til 2030. Derfor er der behov for helhedsorienteret kommuneplanlægning – og ofte mange kommunale myndighedsgodkendelser. Kommunerne har derudover omfattende planer, tiltag og drift i relation til lavbundsarealerne. Dels tværsektorielt, dels ift. kommunernes lovhjemlede vand- og naturindsatser - herunder implementering af EU's vand- og naturdirektiver, vandløbsregulativer etc.

En stor del af lavbundsarealerne er fx Natura 2000-områder, hvor kommunerne og ikke Naturstyrelsen har ansvaret for den lovhjemlede projektindsats. Arealerne er også i meget stor grad en del af Grønt Danmarkskort, hvor kommunerne også er ressortmyndighed. Desuden erfarer kommunerne via deres myndighedsbehandling og lodsejerdialog, at der er en markant efterspørgsel efter at anvende landbundsarealerne multifunktionelt. Det gælder fx ift. de boomende solcelleanlæg, klimasikring af naboarealer og den storstilede og politisk prioriterede kommunale vådområdeindsats. Her har kommunerne succesfuldt etableret mange og meget store vådområder siden 2010. I forrige periode for ca. 1 mia. kr. – i nuværende periode for ca. 1,5 mia. kr.

Denne indsats vurderes ikke at kunne nå i mål, når lodsejerne erfarer, at de på de samme arealer kan få langt flere ønsker opfyldt smidigt og enkelt - ved i stedet at vente på at deltage i Naturstyrelsens lavbundsprojekter. Det er for de fleste lodsejere langt mere attraktivt at kunne få mulighed for køb og salg af jord, erstatningsjord og jordfordeling – end at deltage i et vådområdeprojekt, der pga. dets EU-finansiering er meget komplekst og langvarigt. Såfremt kommunerne får de muligheder, som tiltænkes styrelsen, vil kommunerne i dialog med lodsejerne kunne sikre synergi mellem de to indsatser – med større mulighed for at nå i mål med dem begge.

KL anerkender behovet for en hurtig indsats for at udtage lavbundsarealer. Både for at sikre hurtigt "afløb" for midlerne i de næste ti år - og for at nå 2030-målene for CO2-reduktion. Men det bør ske klogt, omkostningseffektivt og med synergi til øvrige indsatser og tilgrænsende arealer. Med den ordning, Naturstyrelsen tiltænkes, vil det ikke ske. Kommunalreformens arbejdsdeling mellem stat og kommune i det åbne land er en meget praksisnær foranstaltning: Staten varetager rammevilkår, og kommunerne varetager den konkrete indsats efter gældende lovgivning. Det sikrer, at indsatserne både bliver omkostningseffektive og tværsektorielle.

I stedet for den af staten fremlagte model, anbefaler KL en ordning, der tager afsæt i den nuværende arbejdsdeling mellem stat og kommune i det åbne land, en styrket synergi til de igangværende indsatser og en bedst mulig brug af kommunernes myndighedsrolle og særlige tværgående planlægningsansvar. Dette vil både sikre den ønskede helhedsplanlægning samt sikre, at flerårige hidtidige indsatser ikke er spildt, men tværtimod kan sættes ind i en større sammenhæng.

Konkret foreslår vi en ordning, hvor kommunerne forpligtes til at foretage en landsdækkende screening – fx i regi af de med staten aftalte

Dato: 31. august 2020

Sags ID: SAG-2020-04386
Dok. ID: 2964003

E-mail: @kl.dk
Direkte: 3370

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 2 af 3

tværkommunale vandoplandsstyregrupper. Denne styringsmodel har i over 10 år succesfuldt koordineret vådområdesatsen på de selv samme lavbundsarealer. Desuden foreslår vi, at kommunerne får de virkemidler til rådighed, som Naturstyrelsen tænkes tildelt – og som KL og lodsejere i et årti har efterlyst til projekter netop på lavbundsarealerne.

Flere kommuner har allerede store projekter på vej, såfremt dette bliver muligt. Udfordringen for kommuner og lodsejere har i vådområdeindsatsen ikke været at håndtere meget store projekter – men at rammevilkårene for vådområdeindsatsen er meget bureaukratiske, da staten har valgt at finansiere denne indsats med EU-midler. I modsætning til dette finansieres udtagning af lavbundslande af nationale midler.

Hvis der lokalt skulle være behov for at inddrage Naturstyrelsen i indsatsen, foreslår vi, at det kan ske på samme måde, som der er mulighed for i vådområdeindsatsen eller tilskudsordningen til multifunktionel jordfordeling. Altså ved at en kommune kan overdrage rollen som projektleder til styrelsen.

En sådan ordning vil sikre både en helhedsorienteret og multifunktionel indsats, som bedst kan bidrage til opnåelse af regeringens klima- og naturmålsætninger – og herudover sikre et fortsat godt lokalt samarbejde mellem de offentlige myndigheder, med respekt for, at stat og kommuner har forskellige roller og ansvar.

Med venlig hilsen

Laila Kildesgaard, direktør

Dato: 31. august 2020

Sags ID: SAG-2020-04386
Dok. ID: 2964003

E-mail: @kl.dk
Direkte: 3370

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 3 af 3